

Ivan Šaško
pomoćni biskup zagrebački
Uvod i homilija
u euharistijskome slavlju
na petu obljetnicu oslobođanja hrvatskih generala
Ante Gotovine i Mladena Markača
Zagrebačka prvosolnica
četvrtak, 16. studenoga 2017., u 18 sati

Braćo i sestre, donoseći vam u Kristovome pozdravu mira molitvenu blizinu našega zagrebačkog nadbiskupa, kardinala Josipa Bozanića, radostan sam što smo se, kao i proteklih godina, na današnji dan okupili u ovoj našoj prvosolnici, potaknuti zahvalnošću i plemenitim spomenom, da bismo dali hvalu Bogu za dar slobode i molili za domovinu u zajedništvu s hrvatskim braniteljima.

Puno je dana koje je važno njegovati u hrvatskome spomenaru, ali su među njima posebno dragocjeni oni koji nose *spomen hrvatske radosti*.

Takav je dan i onaj petak koji smo živjeli prije pet godina, s jasnim osjećajem da se jedna presuda zemaljskoga suda ne tiče samo dvojice hrvatskih generala, nego cijeloga naroda, države i, što je najvažnije – istine. No, ta dvojica generala postali su licem naroda i istine, žrtve i slobode, licem hrvatskoga zajedništva.

Zato je znakovito da su večeras s nama i general Markač i general Gotovina. Toj znakovitosti posebnu snagu daje nazočnost gospođe predsjednice Republike Hrvatske, zatim ministara u Vladi Republike Hrvatske: potpredsjednika i ministra obrane, ministra hrvatskih branitelja i ministra unutarnjih poslova te nazočnost načelnika Glavnoga stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske.

U ovome vjerničkom zajedništvu, među onima koji su branili hrvatsku domovinu, među bivšim zapovjednicima i dužnosnicima, večeras primjećujemo posebnu brojnost pripadnika specijalne policije. Oni su današnji dan izabrali i za predstavljanje monografije o svome, divljenja vrijednom, sudjelovanju u obrani i oslobođanju domovine.

Sve njih i ostale branitelje donosimo pred Gospodina, kako one koji s nama žive na zemaljskome hodočašću tako i pokojne koje preporučujemo Bogu da ih primi u život nebeske ljepote.

A naše su nakane puno šire, jer nam srce govori koliko je našoj domovini potrebna molitva. U ovu euharistiju unosimo molitve za hrvatske generale iz Bosne i Hercegovine koji čekaju izricanje presude. Neka osjete da nisu sami, da smo im blizi u njihovim kušnjama, dok molimo da oni koji odlučuju ne zatvore srce pred svjetlom istine.

A mi se učvrstimo u pouzdanju i u kajanju za svoje grijehe, da bismo – pomireni s Gospodinom – svoju molitvu večeras prinijeli čista srca.

Homilija

Liturgijska čitanja:
Mudr 7, 22 – 8, 1; Lk 17, 20-25

1. Prije pet godina povratak naših generala bio je u petak. Večer prije toga, u četvrtak, ovdje smo molili, a zanimljiva je podudarnost da je tada u svetoj misi naviješteno ovo isto Evanđelje, ovo isto koje smo upravo čuli.

Tu svetu misu duboko nosim u sebi. Sjećam se pomiješanih osjećaja ljudi koji su bili protegnuti od ganuća i brižnosti, preko zabrinutosti, strepnje i čežnje, do smirene pobožnosti kakva se rijetko očituje. Osjetila se snaga zajedništva oslonjena na izvanjsku tišinu i na nutarnji razgovor koji je gorljivo molio: *Bože, čuj glas moga vapaja* i istodobno prihvaćao: *Gospodine, budi volja tvoja*.

Nad svime je pak bila protegnuta Isusova riječ: *Kraljevstvo je Božje među vama*. Njegovi su suvremenici Kraljevstvo koje su naviještali proroci, za koje je Isus rekao da se približilo, shvaćali u prostornome i vremenskome smislu. Htjeli su ga vidjeti, izvanjski graditi, ići prema njemu. A Isus naglašava stvarnost koja to nadilazi: *Ono je među vama*, ili, kako neki prevode: *Kraljevstvo je Božje u vama* (grč. *entos hymon*). Ono je stvarnost srca, osjećaja, nadanja i ljubavi.

2. Zato se rado u mislima i molitvama vraćam u katedralu, na onu večer prije oslobađanja generala. I svaki put u ozračju govora o hrvatskim braniteljima osjetim isto – prisutnost Kraljevstva koje postoji, živi, djeluje u srcima ljudi koji su spremni sebe darivati. I kada se ta nutarnja snaga očituje izvanjski, donosi čudesne plodove koje nitko ne može previdjeti niti ih tko može osporiti.

To je kraljevstvo zaživjelo po Isusu Kristu, po njegovu utjelovljenju, smrti i uskrsnuću. Ono živi po ljudima koji prihvaćaju Kristovu milost.

Nije nametljivo, ali je vidljivo. Ono je ponajprije klica koja raste u stablo; ono je kvasac koji dovodi do kruha. Kraljevstvo je tu; ono je Božje, bez naših zasluga i napora.

3. U vremenima velikih progonstava i kušnja, neobranjeni, siromašni i zlostavljani lako dobiju dojam da je Bog daleko, da je napustio nadzor nad tijekom povijesti. Osjećaju se izgubljenima, bez nade u izbavljenje.

U takvim trenucima prividne Božje odsutnosti, proroci posežu za apokaliptičkim načinom govora, apokaliptičkim, što znači *razotkrivajućim*, jer nastoje tu bezizlaznost osvijetliti svjetlom vjere, razotkriti stvarnost onoga što prekriva privid, da bi pomogli ljudima nastaviti hod. Pokazuju način na koji Bog ostvaruje svoj plan do konačnoga ispunjenja, pri čemu je završno razdoblje obilježeno trpljenjem. A pred patnjom, osobito pravednih ljudska je riječ bez snage i smisla. Zato lažni proroci ljudima govore o površnim rješenjima, pokazuju ciljeve koji kratkotrajno bljesnu, ali nemaju vrijednosti, nude zamjenu za Boga i njegovo kraljevstvo, što otvara rane novih razočaranja.

A Isus, Isus nam pogled usmjeruju među nas, u nas. Dolazak kraljevstva sa sobom nosi očitost i to neobičnu očitost. Ta očitost uključuje trpljenje i odbačenost; ona je u otajstvu Kristova križa. U svjetlu toga otajstva čitamo predivan hvalospjev mudrosti koji smo čuli u prvome čitanju: *Ona je dah sile Božje... čisto zrcalo Božjega djela i slika dobrote njegove; ona prelazi od naraštaja do naraštaja u svete duše; čini od njih Božje prijatelje i proroke...*

4. *Kraljevstvo je Božje među vama.* Ako je tako, s pravom se valja pitati jesmo li ga našli u svome životu, u životu bližnjih, svoga naroda? Vjerujem, štoviše siguran sam da ga je svatko osobno susreo, ali sam jednako tako siguran da ga u ozračju branitelja možemo pronaći u izobilju.

Čitajući i listajući knjige koje su sačuvale spomen na obranu Hrvatske od srpskih zlostavljača, pa tako i monografiju o Specijalnoj policiji; gledajući fotografije i lica, bio sam potaknut moliti. Takve se knjige mogu listati kao i druge, može ih se pokušati čitati, ali iznad toga pokušaja živi svijest da te knjige nemaju korica, da je listova puno više i da ih prolaznost ne može uvezati.

I zagledan u lica živih i pokojnih, uz molitvene zazive – *hvala ti Gospodine za njih* – zagledan u prizore: bolne, šaljive, nježne i potresne, javlja se pitanje: Što ih povezuje i odakle im snaga?

Dopirući do klice koja je pokazala predivne plodove, do iskre ljubavi do mjere davanja života, shvatimo da smo u stvarnosti kraljevstva koje nadilazi zemaljske razloge.

5. Riječ 'specijalan' danas koristimo u raznim prilikama. Nju izgovaramo i u imenu Specijalne policije. Redovito se izvor i razlog pojedinoga imena i pojma tijekom vremena izgubi; riječ zadobije nova i šira značenja, a meni se sviđa doći na početak, jer on otkrije neki novi poticaj, on čuva važno polazište istine.

Specijalnim danas zovemo sve ono što je zbog nečega posebno. Tako i specijalnu policiju vidimo u posebnosti zadaća; u onome što samo ona može izvršiti. No, ta riječ dolazi od glagola koji znači 'gledati neki predmet ili cilj' (lat. *specio*); obilježuje ono što se vidi, ali ta pojavnost smjera dalje, ne zaustavlja se na prvome dojmu.

Pripadnici specijalnih postrojba nosili su upravo taj poziv: biti početak, prepoznatljiv i nošen ljubavlju. Često puta neprimjetni, ali itekako prisutni. Poput klice iz koje su se širile grane oduševljenja i poleta, poput kvasca koji je dao da bude dovoljno hrane za sve.

To mi se čini važnim i u večerašnjemu spomenu hrvatske radosti, jer ovdje je lako pronaći istinu da se kraljevstvo Božje očitovalo, da je ljubav postala vidljivom, utjelovljenom i živom.

6. Naš kršćanski spomen nije prikovanost uz prošlost. On je uvijek izvor novoga, baš kao i euharistija u kojoj se spominjemo i obnavljamo Kristovom prisutnošću te postajemo dionicima Božjega vremena, Božje sadašnjosti. Nije teško vidjeti ispravnost tvrdnje da ljudi koji čuvaju spomen, koji ostavljaju tragove spomena imaju snagu

života i budućega. Oni prepoznaju nutarnju iskru i zanos; i nema ništa životnijega od takvoga spomena.

Zato je važno i da spomenici u Hrvatskoj budu odrazi istine, odrazi s lica mladića i djevojaka, čije živote ne smijemo samo prelistati; odrazi trpljenja koji daju odgovore zašto se i danas vrijedi žrtvovati za domovinu, u vremenu kada se riječ 'domoljublje' pokušava izbaciti iz rječnika ljubavi i uvrstiti među psovke.

Lijepo je da smo nakon pet godina ponovno došli baš ovamo pronaći toplinu hrvatske radosti. Njeni će ju neprijatelji svakako gušiti, osporavati njenu snagu, prikazivati ju kao dvojbenu i nepotrebnu. Bez nje postajemo umorni, ranjivi, otuđeni. No, kraljevstvo je Božje među nama. To je istinski razlog radosti, sigurnosti i nesebičnosti.

Tu je i snaga budućnosti naše domovine.

Amen.